

ADRIANA PENA

Stipulatio poenae

...sau despre clauza penală

REPERE TEORETICE
ȘI JURISPRUDENȚĂ

Editura
Hamangiu

By Adriana Pena

CUPRINS

Capitolul I. Repere teoretice	1
§ 1. – Originea și scopul <i>Stipulatio poenae</i>	1
§ 2. – Referințe de drept comparat	5
§ 3. – Sediul materiei	11
§ 4. – Considerații generale. Concept. Definiție	14
§ 5. – Modificarea convențională a răspunderii contractuale sub forma clauzei penale. Limite	16
§ 6. – Funcțiile clauzei penale	20
§ 7. – Natura juridică și accesorialitatea	26
§ 8. – Mutabilitatea clauzei penale	33
Capitolul II. Jurisprudență	39
1. Drept civil	39
1. Executarea clauzei penale în lipsa rezoluțiunii contractului/promisiunii de vânzare-cumpărare	39
2. Calificarea clauzei: penală sau de dezicere	43
3. Valorificarea clauzei penale în ipoteza de solicitare a rezoluțiunii promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare	47
4. Antecontract de vânzare-cumpărare. Acțiune în rezoluțiune. Contract de comodat. Imposibilitatea predării bunului. Declarație de rezoluțiune. Clauză penală	54
5. Acțiune în rezoluțiune. Promisiune de vânzare-cumpărare. Tranzacție. Clauză penală. Daune-interese. Societate comercială. Asociat. Răspundere solidară. Principiul relativității efectelor contractului	61
6. Reconstituirea dreptului de proprietate. Promisiune de vânzare-cumpărare. Neexecutarea obligației de a face. Clauză penală. Daune-interese	77

- 7.** Nulitate absolută pentru cauză ilicită. Împrumut de consumație. Contract cu titlu gratuit. Clauză penală. Dobândă legală penalizatoare. Quantum _____ 84
- 8.** Imobil. Antecontract de vânzare-cumpărare. Clauză penală. Despăgubiri. Obligația de transmitere a proprietății. Neexecutarea obligației. Punerea în întârziere a debitorului _____ 91
- 9.** Promisiune bilaterală de vânzare-cumpărare. Distincția dintre clauza penală, arvuna penalizatoare și clauză de decizere _____ 100
- 10.** Contract de împrumut. Stipulație privind transferul unui imobil în situația nerambursării la scadență a sumei împrumutate. Nulitatea absolută a clauzei penale _____ 104
- 11.** Sintagma „restituirea dublului sumei achitate cu titlu de avans în temeiul antecontractului de vânzare-cumpărare autentic”. Înțeles _____ 111
- 12.** Contract de împrumut cu titlu gratuit prin care părțile au stabilit o dobândă moratorie ce depășește plafonul maxim impus prin normele legale. Clauză penală nulă absolut pentru cauză ilicită _____ 115
- 2. Litigii cu profesioniști _____ 124**
- 13.** Contracte de furnizare servicii informatice. Notificare de reziliere transmisă conform clauzelor contractuale. Contract cu executare *uno ictu*. Clauză penală în ipoteza îndeplinirii cu întârziere a obligației principale de plată a serviciilor prestate _____ 124
- 14.** Clauză penală moratorie. Punerea în întârziere a debitorului cu privire la executarea obligației sale _____ 136
- 15.** Natura juridică mixtă a clauzei penale. Reperul pentru compararea cuantumului penalităților de întârziere cu prejudiciul previzibil pe care ar putea să îl sufere creditorul obligației de plată. Proiecția concordantă a părților, existentă la momentul încheierii contractului, asupra consecințelor negative generate de o eventuală neexecutare a obligației „garantate” prin clauza penală _____ 142

- 16.** Operațiuni de leasing. Situația dacă utilizatorul, având la îndemână o acțiune în pretenții pentru plata unor daune-interese, inclusiv pentru calitatea bunului, el trebuie și poate să beneficieze și de clauzele penale prevăzute în același contract de vânzare-cumpărare pentru nerespectarea de către vânzător a unei asemenea obligații. Principiul relativității efectelor contractului ____ 156
- 17.** Transformarea sumei de bani împrumutate în acțiuni și majorarea capitalului social în cazul în care executarea în natură a obligației de restituire a sumei împrumutate nu este posibilă _____ 162
- 18.** Clauză penală potrivit căreia ori de câte ori finanțatorul instituie popriră nejustificate, banca este obligată la plata de daune-interese egale cu valoarea totală a sumelor poprite în mod nejustificat _____ 167
- 19.** Clauză penală compensatorie. Încetarea furnizării serviciilor contractate. Înțelesul sintagmei „manifestare neechivocă a intenției de reziliere”. _____ 170
- 20.** Convenție de garantare. Interpretarea clauzei penale prevăzută de părți. Condiții și efecte. Poprire nelegală ____ 177
- 21.** Contract de vânzare-cumpărare. Penalități de întârziere. Neexecutarea obligațiilor Clauză penală. Condiții de admisibilitate _____ 182
- 22.** Rezoluțiunea totală a contractului. Eficacitatea clauzei penale. Condiții și efecte _____ 187
- 23.** Desființarea contractului de antrepriză. Acțiune în rezoluțiune. Clauză penală. Principiul disponibilității. Interpretarea contractului _____ 190
- 24.** Hotărâre care să țină loc de act de vânzare-cumpărare. Clauză penală. Daune-interese compensatorii _____ 194
- 25.** Interpretarea clauzei penale. Repararea prejudiciului prin invocarea concomitentă a două din cele trei variante alternative prevăzute în contract. Inadmisibilitate _____ 198

- 26.** Contract de asociere. Invocarea excepției de neexecutare a contractului. Lipsa unor obligații aflate într-o legătură de interdependență. Efecte _____ 202
- 27.** Vânzare de produse farmaceutice. Bona-fides în executarea contractului. Efectele juridice generate de neexecutarea clauzei penale instituite prin convenția-cadru cu privire la întârzierile cumpărătorului la plata facturilor emise în executarea convențiilor ulterioare _____ 208
- 28.** Daune-interese. Clauză penală. Convenție-cadru – plafon de garantare. Obligație de a nu face. Poprire nelegală ____ 213
- 29.** Contract de tranzacție. Clauză penală. Acțiune în răspundere civilă contractuală _____ 221
- 30.** Contract de prestări servicii de comunicație electronică încheiat în formă scrisă pentru o perioadă anterioară perfectării convenției. Clauză penală moratorie. Condiții și efecte _____ 229
- 31.** Promisiune bilaterală de vânzare. Executarea cu întârziere a vânzării. Clauză neuzuală privind acceptarea executării cu rezerva valorificării clauzei penale. Condiții și efecte în raport cu dispozițiile art. 1539 NCC _____ 231
- 32.** Renunțare la penalitățile de întârziere. Clauză penală. Principiul de interpretare *exceptio est strictissimo interpretatione et aplicacione* _____ 238
- 33.** Penalități de întârziere. Contract de asociere. Clauză penală. Aplicarea legii în timp. Interpretarea contractului _____ 241
- 34.** Contract de furnizare produse. Clauză penală pentru executarea cu întârziere a obligației contractuale. Acțiune în rezilierea contractului pentru neexecutarea obligației principale asumate contractual. Activarea clauzei penale. Condiții și efecte _____ 249
- 35.** Contract de execuție lucrări. Imposibilitatea extinderii clauzei penale referitoare la plata prețului și în privința garanției de bună execuție _____ 253

36.	Drepturile creditorului din perspectiva dispozițiilor art. 1516 alin. (2) NCC. Acțiune în daune-interese. Condiții și efecte _____	258
37.	Contract de transfer de activitate. Rezoluțiunea unilaterală a contractului pentru neplata unor tranșe de preț. Reducerea clauzei penale. Condiții și efecte _____	262
38.	Încetarea de drept a contractului de locațiune. Pact comisoriu de ultim grad. Clauză penală _____	268
39.	Contract de credit ipotecar. Întârzierea plății în tranzacțiile comerciale. Majorarea marjei fixe în funcție de care este calculată dobânda. Acțiune în constatarea nulității absolute. Clauză abuzivă. Principiul forței obligatorii a contractului _____	272
40.	Acțiune în rezoluțiunea unui antecontract de vânzare. Condiții și efecte _____	278
41.	Clauza penală. Prevedere contractuală. Dublu rol _____	284
42.	Clauză penală. Îndeplinirea condițiilor pentru acordarea de despăgubiri _____	286
43.	Contract de vânzare-cumpărare de acțiuni. Particularitățile obligației de diligență și ale obligației de rezultat _____	289
44.	Contract de leasing. Reziliere. Clauză penală. Revizuirea de către instanță a clauzei contractuale. Reducerea daunelor solicitate de finanțator _____	297
45.	Contract de locațiune. Tacita relocațiune. Constatarea nulității absolute a clauzei penale pe baza unor prezumții simple. Condiții și efecte _____	306
46.	Acțiune în rezoluțiunea unei promisiuni de vânzare cu opțiune de cumpărare. Îndeplinirea obligațiilor esențiale. Caracterul nefondat al despăgubirilor solicitate în temeiul clauzei penale _____	325